

THE SPECIFIC OF THE CURRENT ACCOUNT IN RELATION TO THE CUSTOMER

Theoretical
article

Keywords

Current account
Current account contract
operations
Current account opening
Current account closing
Bank fees

JEL Classification

G21

Abstract

To initiate a relationship with the bank, any customer, individual or legal entity must open a current account with the bank. Opening a bank current account implies an account agreement, concluded in writing by mutual consent. Based on this agreement the current account is opened, which will be the intermediary for performing all transactions between customers and the bank, with the exceptions resulting from the express will of the parties, which are usually those concerning bank loans. The specific of this account is that all incoming operations shall guarantee one another and shall merge to create the balance while the closing of the account is done in concrete terms agreed in the contract.

1. Caracteristici generale ale contului curent

Contul curent, „este folosit de comercianți care au un volum mare de afaceri reciproce, mai ales când ei se găsesc în localități diferite, aflate la depărtare una de alta. Prin evitarea lichidității individuale a fiecărui creanță, în favoarea unei creditări reciproce și lichidității la un anumit termen numai prin plata soldului, comercianții realizează economii de bani și de timp. Mai mult, până la încheierea contului la scadență, sumele intrate în cont pot fi folosite de către părțile contractante. Părțile între care se încheie contractul de Cont curent poartă denumirea de corenenți.” (Stanciu Carpenaru, 2004).

Contul curent are la bază o convenție, care constă într-un contract de cont curent. Așa cum este prezentat în codul civil: “Contractul de cont curent este acela prin care părțile, denumite corenenți, se obligă și înscrie într-un cont creanțele decurgând din remiteri reciproce, considerându-le neexigibile până la închiderea contului. Soldul creditor al contului la încheierea sa constituie o creanță exigibilă. Dacă plata acestuia nu este cerută, soldul constituie prima remitere dintr-un cont nou și contractul este considerat reînnoit pe durată nedeterminată. (Codul Civil)

Contul curent

Prin contractul de cont curent, proprietatea remiterilor se transferă primitivului, prin înregistrarea acestora în cont. Obligațiile născute din remiterile anterioare se novează și creanțele reciproce se compensează până la concurența debitului și creditului, sub rezerva plății soldului creditor. Dobăzile curg pentru fiecare sumă de la data înscrierii în cont până la încheierea contractului și se socotesc pe zile, dacă părțile nu convin altfel. (Codul Civil)

Contractele bancare, prezintă aspecte specifice. Astfel, de exemplu, prin semnarea contractului bancar se consideră că clientul a aderat și la uzurile bancare.

„Printre acestea, un rol economic important îl are uzul „datei de valoare” care în Statele Unite determină momentul în care fondurile sunt utilizabile de către titularul contului, iar în Europa reprezintă un mod de calcul al dobânzilor bancare.” (Turcu, 1997). Contractul de cont curent, este un contract bancar, iar regulile de funcționare ale contului curent, sunt reglementate prin contractul de cont curent, așa cum este prevăzut în Codul Civil și în Codul Comercial.

Normele metodologice privind modul de aplicare și de utilizare a Planului de conturi, pentru instituțiile de credit, aprobate prin ordinul Ministerului Finanțelor nr.1418 din 1 august 1997 și prin Ordinul Guvernatorului Băncii Naționale a României, Nr. 344/1 august 1997, publicate în Monitorul Oficial Nr. 212 bis/27 august 1997, precizează la pct. 54, faptul că: „în conturile curente ale clientului, deschise la bănci, sunt evidențiate disponibilitățile clienței și operațiunile de încasări și de plăți dispuse de aceasta. Disponibilitățile pot fi retrase de titularii de conturi în orice moment fără preaviz. Conturile curente ale clienței permit efectuarea de depuneri pentru a putea utiliza serviciile băncii. Soldurile creditoare ale conturilor curente reprezintă disponibilitățile clienței iar soldurile debitoare ale acestora reprezintă plățile efectuate de clienți pe descoperit de cont neautorizat.”(Monitorul Oficial, 1997)

Contractul de cont curent prezintă următoarele caracteristici:

- a) contul curent este un cont bifuncțional, poate avea sold creditor sau sold debitor;
- b) prin contul curent se pot derula și operațiuni de creditare;
- c) disponibilitățile înregistrate în creditul contului curent de disponibilități sunt destinate efectuării operațiunilor de retragere sau plăți ordonate de titularul contului, iar pentru sumele aflate în soldul

contului, banca calculează dobânda la vedere;

d) titularul contului curent poate trage asupra disponibilităților din cont;

- cecuri;
- bilete la ordin;
- ordine de plată.

2. Coordonate ale contractului de cont curent

Codul de procedură civilă, definește noțiunea de „Contractul de cont curent”, în sensul că, acesta, este acela, prin care părțile, denumite curentiți, se obligă să înscrie într-un cont creanțele decurgând din remiteri reciproce, considerându-le neexigibile până la închiderea contului. Soldul creditor al contului la încheierea sa constituie o creanță exigibilă. Dacă plata acestuia nu este cerută, soldul constituie prima remitere dintr-un cont nou și contractul este considerat reînnoit pe durată nedeterminată.” (Codul civil)

Cu privire la caracterele juridice ale contractului de cont curent, acestea, rezultă, din următoarele aspecte:

- contractul de cont curent, prin faptul că părțile se obligă să se crediteze reciproc, este un contract bilateral;
- contractul de cont curent are titlu oneros, deoarece, sumele din cont, au calitatea de a produce dobânzi, din momentul înregistrării lor;
- contractul de cont curent este consensual, deoarece, se încheie prin acordul de voință al părților.

Contractul de cont curent are ca efect și o compensație. Deci, “datoriile reciproce ale părților se sting până la concurența debitului și creditului, urmând a se plăti eventuala diferență; de exemplu, din cont rezultă că B este debitor față de A pentru suma de 400.000 lei, iar creditor pentru suma de 300.000 lei; din diferența celor două sume rezultă că B va trebui să-i achite lui A suma de 100.000 lei, care reprezintă

soldul rămas după compensație.” (Stanciu Carpenaru, 2004)

“Creanțele care nu pot face obiectul compensației nu pot face obiectul unui cont curent și nu se vor înscrie în acesta sau, dacă sunt înscrise, înscrierea se consideră nescrisă. În cazul contractului încheiat între profesioniști, se vor înscrie în cont exclusive creanțele derivând din exercițiul activității profesionale, dacă nu se prevede expres contrariul.” (Codul civil)

Prin contractul de cont curent, „proprietatea remiterilor se transferă primitivului, prin înregistrarea acestora în cont. Obligațiile nescrise din remiterile anterioare se novează și creanțele reciproce se compensează până la concurența debitului și creditului, sub rezerva plății soldului creditor. Dobăzile decurg pentru fiecare sumă de la data înscrierii în cont până la încheierea contractului și se socotesc pe zile, dacă părțile nu convin altfel. Drepturile la plata comisiunilor și la restituirea cheltuielilor.” (Codul civil)

Cu privire la acțiunile și excepțiile referitoare la operațiunile trecute în cont înscrierea unei creanțe în cont curent nu împiedică exercițiul acțiunilor și excepțiilor referitoare la validitatea actelor sau operațiunilor care au dat loc remiterilor. Dacă un act sau o operațiune este nulă, anulat, reziliat sau rezolvit, înscrierea remiterilor efectuate în temeiul acestora este stornată. Garanțiile creanțelor înscrise în cont

Acționarilor rămân pentru quantumul datoriei garantate, în favoarea curentistului care, are un sold creditor la închiderea contului. Încheierea unui titlu de credit este prezumată făcută sub rezerva încasării.

Cu privire la încheierea contului, literatură de specialitate, face următoarea precizare: Încheierea contului curent și lichidarea soldului se fac la scadența prevăzută în contract sau la momentul încetării contractului de cont curent. Părțile pot decide termene intermediare de închidere a

contului, iar în acest caz soldul creditor se înscrie ca prima partid în noul cont.

(2) Soldul creditor constituie o creanță lichidă și exigibilă la care se va calcula dobânda convențională de la data încheierii contului, dacă un cont nou. Dobânda legală de la data nouă. Dacă soldul nu este trecut într-un cont nou, se va calcula, în lipsă de stipulație contrară, dobânda legală, de la data încheierii contractului. (Codul civil)

Extrasul sau raportul de cont "trimis de un curentist celuilalt se prezumă aprobat, dacă nu este contestat de acesta din urmă în termenul prevăzut în contract sau, în lipsa unui termen, într-un termen rezonabil după practicile dintre părți sau potrivit uzanțelor locale. În lipsa unor astfel de practici sau uzanțe se va înțelege seama de natură operațiilor și situația părților.

(2) Aprobarea contului nu exclude dreptul de a contesta ulterior contul pentru erori de înregistrare sau de calcul, pentru omisiuni sau dublă înregistrare, în termen de o lună de la data aprobării extrasului sau raportului de cont ori de la încheierea contului, sub sancțiunea decăderii. Contestarea contului se face prin scrisoare recomandată trimisă celeilalte părți în termenul de o lună." (Codul civil)

3. Scurt istoric al contului curent

Codul Hammurabi menționează, faptul că apariția contractului de cont curent, este rezultatul combinării între contractele bancare, și contractul de comision, având o vechime de peste patruzeci de secole. La început, s-a practicat comerțul cu produse agricole în baza unor contracte care se încheiau între preoți și comisionari, ce aveau ca obiect produse agricole care urmau să fie vândute de către comisionari, pentru obținerea unui comision, cu obligația de a consimți tot ceea ce intermediarul la caseria preotului sau a proprietarului.

Contractul se încheia în formă scrisă. La încheierea contractului, era necesar și

prezența martorilor. Contractul în formă scrisă, avea rol mijloc de probă. Pe lângă proba cu martori se accepta și proba cu jurământul, dacă nu se putea face dovada cu contractul inițial. Toate operațiunile care se desfășurau între proprietar și comisionar erau trecute într-un cont de comision. În caz de neînțelegere, cele două părți se puteau prezenta la judecător. Specific acestor contracte de comision era faptul că în caz că se făcea vinovat proprietarul, acesta era obligat să plătească de aseori, iar dacă se făcea vinovat comisionarul, acesta era obligat să plătească de trei ori suma, pentru care se judecau.

Mai târziu, la greci, prin secolul IV, se desfășurau servicii de casierie, ocazie cu care apare contractul de cont curent, prin care se derulau operațiuni de încasări și de plăți. Avantajul prilejuit de apariția acestui contract de cont curent a constat în faptul că se elimina cantitatea de numerar, s-a obținut o siguranță și mai mult primeau o dovadă și erau cuprinși în registrele băncilor. Dacă la începutul plății presupunea la momentul decontării prezența debitorului și a creditorului, ulterior aceste operațiuni s-au transformat în decontări fără numerar care nu mai necesitau prezența debitorului și al creditorului la momentul efectuării plăților.

4. Operațiuni care se derulează prin contul curent

Contul curent bancar, reprezintă, un instrument bancar, o convenție încheiată între bancă și clientul ei, prin care, consimtând toate creanțele și datoriile să fuzioneze într-un sold unic, care poate fi deschis în lei sau valută, utilizat pentru efectuarea de plăți, efectuarea de încasări, efectuarea de transferuri bancare și pentru păstrarea disponibilităților bănești. Sumele aflate în soldul contului, beneficiază de dobânda la vedere, iar accesul la aceste sume se poate face fără restricții.

Contul curent pentru societățile comerciale se deschide chiar de la înființarea acestora, determinat de obligația de depunere a capitalului social într-un cont special disponibil, care după înființarea societății comerciale, respectiv când societatea comercială este constituită, are loc transferul sumelor ce fac obiectul capitalului subscris și versat în contul curent al societății comerciale.

Pentru persoanele fizice, deschiderea unui cont curent poate fi:

- opțional, respectiv, rămâne la aprecierea clientului
- obligatorie, în situația solicitării de credite bancare.
- sunt legate de avantajele aduse de contul curent: accesibilitate la sumele din cont; costuri mici; comoditate prin folosirea serviciilor bancare la distanță; economie de timp; control asupra tranzacțiilor.

Pentru derularea operațiunilor prin contul curent trebuie parcurse următoarele etape:

1. deschiderea contului – în acest moment banca, primește primele informații despre client, iar banca, informează clientul în legătură cu condițiile de utilizare ale contului curent și îl informează cu privire la cadrul general al relației banca-client, condițiile de utilizare ale produselor și serviciilor, comisioane și dobânzile practicate de către bancă în vigoare.

Documentele necesare pentru deschiderea contului curent pentru persoanele fizice sunt:

- cartea de identitate;
- formularul de deschidere cont curent.

Documentele necesare pentru deschiderea contului curent pentru persoanele juridice, sunt:

- actele firmei, care constau în: certificatul unic de înregistrare, certificatul fiscal, actul constitutiv;
- cartea de identitate a administratorului societății comerciale;

- formularul de deschidere cont curent.

2. Funcționarea contului curent bancar. Obligația inerentă contului curent al clientului este efectuarea operațiunilor ordonate de acesta, îi revine băncii. Fiecare operațiune se va derula numai după ce banca verifică specimenul de semnătură. Contabilitatea disponibililor din contul curent, în conformitate cu planul de conturi al instituțiilor publice, se realizează cu ajutorul contului 2511 Conturi curente. Acest cont este un cont bifuncțional, cu funcție contabilă de datorii. Este un cont de pasiv, începe să funcționeze prin creditare. În creditul contului se evidențiază sumele intrate reprezentând depuneri de numerar, încasări prin virament, credite obținute, dobânzi bonificate de bancă. În debitul contului sunt evidențiate sumele ridicate în numerar, plățile efectuate prin virament, sume reprezentând rambursări de credite, plăți de dobânzi și comisioane percepute de bancă etc. Soldul creditor reprezintă disponibilități în lei sau valute aflate în cont la bancă pe numele titularului de cont. Soldul debitor reprezintă credit în descoperire de cont (overdraft).

3. Conturile curente sunt purtătoare de dobândă:

- a) dobânda de plată, care pentru bancă este cheltuielă, iar pentru client venit.
- b) dobânda de încasat, care pentru bancă este venit, iar pentru client cheltuielă.
- c) comisioane diverse, pentru: deschidere cont (de obicei, zero), gestionarea contului, eliberarea de extrase de cont, operațiuni în cont, alte servicii adiționale.

4. Închiderea contului, se poate realiza astfel:

- din inițiativa clientului;
- prin hotărârea băncii.

Principalele operațiuni care se derulează prin contul curent, constau în:

1. operațiunea de deschidere a contului este o simplă înregistrare contabilă. Deschiderea contului curent de

disponibilități, este realizat printr-o depunere de numerar, de către client, în contul curent. Astfel soldul contului curent devine un sold creditor. Contul este bifuncțional, ca urmare permite funcționarea contului, cu o autorizare de descoperit de cont, acordat clientului de către bancă, ocazie cu care soldul contului curent devine debitor.

2. încasări în favoarea clientului băncii, la cererea clientului:

- în numerar, prin eliberarea unei chitanțe în sensul că, în contul curent este permis încasarea sumelor în favoarea clientului băncii;
- încasarea efectelor de comerț, cum ar fi: cambii, biletele la ordin;
- încasarea de facturi,
- remiteri de cecuri;
- etc.

3. plăți efectuate în favoarea clientului băncii;

4. intrarea clientului în posesia, unor mijloace de plată, în sensul că, în limita disponibilului din cont, banca poate efectua plăți prin diferite mijloace puse la dispoziția sa, ocazie cu care, clientul băncii, poate:

- să ordoneze viramente fără numerar;
- să ridice numerar;
- să autorizeze prelevări din cont.

Clientul poate retrage numerar din cont prin diferite mijloace puse la dispoziția sa și

5. plățile prin debitarea contului, care pot fi realizate prin următoarele documente de plată fără numerar:

- ordine de plată;
- cereri bancare;
- cecuri;
- cambii;
- avizele de prelevare automată;
- efecte de comerț: biletele la ordin;

6. existența disponibilului în cont, ca diferență între sumele înscrise în creditul și cele înscrise în debitul contului curent

5. Concluzii

Contractul de cont curent, este un contract specific bancar, încheiat între o bancă și un client în scopul efectuării de operațiuni cu numerar, efectuării transferurilor de disponibil și pentru păstrarea disponibilităților în cont.

Toate operațiunile între client și bancă, se garantează reciproc și se contopesc pentru a forma un sold, respectiv, într-un cont curent unic.

Fiecare operațiune comportă două date: de înregistrare și de valoare

„A a-zisul «cont curent» bancar, pentru care clientul își rezervă dreptul de a dispune de sumele versate și banca se obligă să execute ordinele clientului în limitele soldului, nefiind un contract de cont cu-rent, compensațiunea legală sau convențională între diferitele partide are loc în momentul înregistrării respective și nu la data încheierii contului. Atât clientul cât și banca țin cu sumele date și primite de ei se compensează reciproc de fiecare dată, până la concurența sumei cu care sunt imediat creditori și debitori, astfel încât clientul exercită un adevărat drept, pe care banca nu-l contestă niciodată, când retrage, în timpul duratei contractului, sumele depuse. Ei se preocupă, doar, să nu depășească limitele soldului disponibil.”[12].

Avantajele utilizării contului curent constau în:

- comercianții realizează economii de bani;
- comercianții realizează economii de timp;
- pentru comercianți, reprezintă un mod simplificat de reglementare a creanțelor reciproce;
- pentru comercianți, reprezintă un instrument de credit comercial;
- intrările de disponibilități, pot fi folosite de către părțile contractante.

Bibliografie:

- [1] Stanciu D. C rpenaru, *Drept comercial roman*, Ed. All Beck, 2004, pg.492
- [2] Codul civil
- [3] Turcu I. *Contracte comerciale, formare i executare .Introducere în teoria i practica dreptului contractelor comerciale speciale*, Ed. Lumina Lex, 1997
- [4] Monitorul Oficial Nr. 212 bis/ 27 august 1997, *Normele metodologice privind modul de aplicare i de utilizare a Planului de conturi, pentru institutiile de credit*
- [5] Stanciu D. C rpenaru, *Drept comercial roman*, Ed. All Beck, 2004, pg.495
- [6] Paul I. Demetrescu, *Contractul de cont curent i opera iunile cu care se confund în practic R DC*, 1934, pg. 187